

Programma schoolmaaltijden kampt met kastendiscriminatie

Ambitieuus programma verloopt moeizaam door vooroordelen die het wil uitroeien

Shawn Sebastian (UCAN India), Hyderabad

India's schoollunchregeling, bestempeld als 's werelds grootste programma om honger aan te pakken, kampt met discriminatie op basis van kaste die aan de sociale fundamenten van het programma knaagt, aldus lokale activisten.

Het door de overheid gefinancierde programma, dat zorgt voor een maaltijd per dag voor ongeveer 120 miljoen kinderen in meer dan 1,2 miljoen scholen, is bedoeld om arme ouders over te halen hun kinderen naar scholen te sturen en niet te laten werken. Het programma is ook bedoeld om sociale gelijkheid te brengen door kinderen van alle kasten en religies samen te laten eten in een land waar bepaalde gemeenschappen worden beschouwd als onrein en onaanraakbaar. Maar het lijkt niet te werken.

Een van de doelstellingen van het middagmaal was het neerhalen van kastenbarrières

Eigen bord

Hogere kaste studenten in Bihar brengen hun eigen borden mee om iedere kans te vermijden dat ze moeten eten van een bord dat is gebruikt door hun achtergestelde klasgenoten, terwijl de kinderen van inheemse (tribale) gemeenschappen in Madhya Pradesh hun lunch geserveerd krijgen in een aparte hoek.

"In enkele scholen in Madhya Pradesh bepaalt hun kaste nog waar de kinderen zitten als ze hun middagmaal krijgen," zegt Ajay Yadav, werkzaam voor een NGO die werkt met lagere kasten en onderdrukte mensen in de midden-Indiase deelstaat.

Schoolbestuurders en docenten doen niets om deze praktijk te veranderen, voegt hij eraan toe. Lokale activisten zeggen dat de heersende sociale omstandigheden een directe invloed hebben op het gratis-lunch-programma.

In het dorp Arizpur in Bihar, waar hoge kaste *Rajputs* traditioneel de lagere kaste van de *Chamars* als dwangarbeiders inzetten, zijn hun kinderen 'opgevoed' om afstand te houden.

"In veel scholen zitten kinderen die tot beide groepen behoren niet samen voor hun middagmaal," zegt S. Sreehari, een postdoctoraal student aan *het Indian Institute of Technology* in Chennai. "Rajput kinderen brengen hun eigen bord mee terwijl Chamars van borden eten die ze op school krijgen."

Sreehari bracht enige tijd door in het district in het kader van een nationaal onderzoek naar programma's voor plattelandontwikkeling. "Tijdens het onderzoek ontmoetten we veel mensen die klaagden over kastendiscriminatie bij het middagmaalprogramma. De meeste klachten gingen over de speciale behandeling die kinderen van de hogere kasten genoten", zegt hij.

Tribale kok geweigerd

De *Indian Council for Social Science Research* (Indiase Raad voor Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek) ondersteunde het onderzoek dat een maand geleden werd afgerond. De resultaten zijn nog niet gepubliceerd.

De discriminatie beperkt zich niet tot kinderen. Op veel plaatsen worden mensen uit lagere kasten uitgesloten van het bereiden van de gratis lunches, waarmee een andere doelstelling van het programma dreigt te mislukken. Een richtlijn van het Hoogerechtshof uit 2004 zegt namelijk dat mensen van lage kasten en stammen (tribalen) aangesteld zouden moeten worden als kok en keukenhulp om hen aan werk te helpen.

"Er waren gevallen van discriminatie van de koks," zegt Shomira Sanyal, een student aan een universiteit van New Delhi die participeerde in het onderzoek in Uttar Pradesh. Dorpelingen maakten melding van kasten-gebaseerde problemen bij de verwijdering van een tribale kok.

"Het is heel moeilijk voor een tribale vrouw om een baan als kok in scholen met vooral hogere kaste kinderen te krijgen", zegt Ajay Yadav. "Alleen in scholen met veel tribale kinderen krijgen zij de voorkeur."

Laatste in de rij

In Pahadpur district in Bihar boden hindoes weerstand tegen het idee van moslim kok, en de moslims beweerden dat veel hindoe-kinderen middagmaaltijden gekookt door een moslim lieten staan.

In bepaalde scholen werd eerst aan hogere kaste Brahmin kinderen voedsel verstrekt, terwijl de anderen moesten wachten op hun maaltijden.

Het *Central Human Resources Ministry*, verantwoordelijk voor onderwijs, heeft diverse teams naar verschillende staten gestuurd naar aanleiding van rapporten die gewag maken van discriminatie. Maar ondanks hun inspanningen blijft discriminatie de doelstellingen van het programma in de weg zitten.